

[Formanden.]

7) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af en kommission til undersøgelse af arbejdspladsernes problemer [af Helveg Petersen m. fl.].

Mødet hævet kl. 16³⁶.

33. møde.

Onsdag den 1. december kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler statsministeren, at han — om muligt torsdag den 2. december — i overensstemmelse med forretningsordenens § 19, stk. 3, ønsker at give folketinget en redegørelse vedrørende en modtaget henvendelse angående atombevæbning af flyvemaskiner tilhørende og stationeret i en række af NATOs medlemslande.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han — om muligt torsdag den 2. december — ønsker at give tinget en redegørelse angående socialministeriets budget.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Mads Eg Damgaard* til justitsministeren:

„Vil ministeren tage initiativet til indførelse af stopforbud på hoved- og landeveje, i det mindste efter mørkets frembrud?“

Mads Eg Damgaard: Det er de stadige, alvorlige ulykker ved parkerede motor-køretøjer på landevejene, der får mig til at stille dette spørgsmål til den højtærede justitsminister. Jeg kom til at tænke på, hvoraf det nu kommer, at man uden videre parkerer på motorvejene, på de stærkt befærdede automobilveje i det hele taget. Tænkte man sig, at man havde kunnet indføre bilismen fra dag til dag, tror jeg ingen ville drømme om at parkere på disse veje, for det er jo livsfarligt. Mon det er den omstændighed, at man i gamle dage naturligvis holdt an med både stude- og hestekøretøjer uden nogen som helst risiko for sammenstød, der gør, at vi også i dag mener, at man blot kan stoppe op på vore automobilveje? Det må være meget forkert at gøre det. Det er ikke bare forkert, fordi det er farligt, meget livsfarligt, det er også forkert økonomisk set. Tænker vi på de mange milliarder, vore veje har kostet at bygge, kan vi sige os selv, at vi da ikke skal reducere deres anvendelse, ikke reducere deres effektivitet ved holdende motorkøretøjer. Det er umiddelbart indlysende for mig — rent bortset fra det livsfarlige — at vejene er bygget til at køre på og ikke til at holde på, og da det er muligt uden alt for store omkostninger at bygge vigepladser, må man gøre det.

Jeg ville gerne have en bestemmelse, der sagde, at man ikke må holde inden for kørebanen; hvis man vil holde, skal det være uden for kørebanen. Det koster ikke meget at lave vigepladser, de skal ikke være særlig godt befæstede, og havde man et passende antal vigepladser rundt omkring ved vore veje, så skulle folk snart finde vigepladser at holde på, sådan at de selv var sikret og samtidig sikrede deres medpassagerer eller medvejfarende.

I den blå betænkning fra justitsministeriets udvalg, nedsat den 10. maj 1960, er anført en række tal, og der tales om lovlige eller ulovlige parkeringer. Det er for mig ret ligegyldigt, om det er lovlige eller ulovlige parkeringer. Det, det drejer sig

[Mads Eg Damgaard.]

om for mig, er, at ulykkerne har fundet sted i meget betydeligt omfang og ofte med dødelig udgang. Jeg kan ikke acceptere hverken afskærmning eller anden form for forvarsel for parkerede motorkøretøjer, fordi folk i almindelighed ikke kan vurdere, hvornår det er lovligt at parkere, og hvornår det ikke er lovligt at parkere, hvornår der er bakketop, hvornår der er oversigt, og hvornår der ikke er oversigt. Det, det drejer sig om for mig, er, at ulykkerne sker, er sket og sker i stadig stigende omfang, og at det er meget alvorlige ulykker. Det er nemlig sådan, at det er uhyre vanskeligt især efter mørkets frembrud i lygtetændingstiden at se, om en bil er i fart, eller den ikke er i fart, og derfor har vi katastrofen: en vogn kørende i den vejbane, hvor den parkerede vogn befinder sig, kører ofte lige ind i den eller ved afdrejning ind i en modgående vogn.

Hvis det ville være fuldstændig umuligt af hensyn til omkostninger at gøre noget her, så ville jeg overhovedet ikke have rørt ved spørgsmålet, for så vidste jeg, at sagen bare blev begravet i et udvalg eller en kommission i mange år frem. Men det er muligt for Danmark, det er muligt for os at ordne det sådan, at ingen herefter må holde på vejbanen. Man må holde ud til siden, og det er som sagt ikke særligt kostbart at lave disse vigepladser.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Jeg er ganske enig med det ærede medlem i, at holdende køretøjer betyder et alvorligt risikomoment i trafikken. Jeg er derfor også glad for, at jeg kan svare det ærede medlem, at jeg påtænker i løbet af kort tid her i tinget at fremsætte forslag om forbud mod parkering på hovedveje uden for bymæssig bebyggelse. Det vil ske i forbindelse med fremsættelsen af forslag til lov om ændring i færdselsloven.

Når jeg på linje med resultatet af de internationale vedtagelser på den europæiske transportministerkonference og i overensstemmelse med det forslag, der kan ventes fremsat af nordisk vejtrafikkomité, mener, at der alene bør indføres forbud mod parkering og ikke tillige mod den kortvarige standsning for af- og pålæsning, så skyldes

det et nødvendigt hensyn til bl. a. kørslen med rutebiler — jeg kunne måske også i den forbindelse nævne mælkebiler. Efter de internationale vedtagelser skal parkeringsforbuddet kun gælde de veje, der er markeret som hovedveje. Jeg tillægger det meget stor betydning, at vi efterhånden når frem til ensartede europæiske, i hvert fald ensartede nordiske færdselsregler. Jeg har derfor kunnet tiltræde en regel svarende til den, der er vedtaget på internationalt plan.

I øvrigt er det næppe muligt at lade et forbud omfatte de almindelige landeveje, der jo ikke som hovedvejene er særligt afmærket, idet det i mange tilfælde kan være vanskeligt for en trafikant og navnlig for en udlænding eller en ikke stedkendt at afgøre, om han befinder sig på en vejstrækning, der må betegnes som en landevej. Jeg kan dog i denne forbindelse oplyse, at der i de kommende år vil blive foretaget en udvidelse af hovedvejsnettet, idet en del hovedlandeveje vil blive ophøjet til hovedveje. En regel som den, jeg her har omtalt, vil antagelig medvirke til at nedbringe antallet af ulykker som følge af påkørsel af holdende køretøjer.

Jeg er ligeledes enig med det ærede medlem i, at for at disse regler skal få den fulde effekt vil det være vigtigt, at der med ikke for lange mellemrum anlægges vigepladser, men det er jo altså et spørgsmål som ikke sorterer under justitsministeriet. Herom må jeg henvise til min kollega, der højtærede minister for offentlige arbejder som jo har med de ting at gøre.

Mads Eg Damgaard: Jeg takker den højtærede justitsminister for svaret. Jeg er godt klar over, at der ikke her på stedet kan loves mig noget om så store planer; det er klart, at man må holde sig til det, som er nedlagt i de store færdselsbetænkninger, og oven i købet også må tage hensyn til hvad der sker i Europa uden om os. Men hvis vi blot kunne få lavet vigepladser — skal vi sige: prøvevigepladser — for en vejstrækning, er jeg sikker på, at der slags ulykker, der sker ved påkørsel af parkerede motorkøretøjer, ville være reduceret til næsten ingenting på disse strækninger. Det var alligevel værd at prøve, for

[Mads Eg Damgaard.]

det koster jo ikke ret meget. Kunne man ikke få begyndt? Måske kunne vi så vise andre lande, at det nytter noget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Holger Hansen* til indenrigsministeren:

„Vil ministeren udtale sig om baggrunden for ministeriets nej til sammenlægningen af Herfølge og Sædder sognekommuner i Præstø amt på trods af en enstemmig indstilling fra begge sogneråd samt ligeledes enstemmigt samtykke af de folkevalgte medlemmer i Præstø amtsråd.“

Holger Hansen: Når jeg har stillet den højtærede indenrigsminister dette spørgsmål, skyldes det dels den opmærksomhed, ministerens afslag har vakt i kommunale kredse i Præstø amt og måske også andre steder i landet, dels og ikke mindst at jeg ønskede at høre fra denne talerstol, hvilke argumenter ministeren har haft for at kunne tilsidesætte den indstilling, der er afgivet såvel af Sædder og Herfølge kommuner som af det enige Præstø amtsråd.

Ministeren har før ganske kraftigt opfordret de små landkommuner til en frivillig sammenslutning, mens tid var, og jeg tror, de fleste medlemmer i denne sal har været enige med ministeren heri. Jeg finder det derfor overordentlig betænkeligt, at ministeren har sagt nej til disse to kommuner, i særdeleshed når disse kommuners tilsynsmyndighed, Præstø amtsråd, i en enstemmig indstilling har givet det fornødne samtykke hertil. Det føles og må føles, synes jeg, som en tilsidesættelse af det kommunale selvstyre, som den højtærede indenrigsminister ved andre lejligheder — også i denne sal — hvor langt mindre spørgsmål har været til debat, med så megen patos har forfægtet.

For en ordens skyld vil jeg gerne fremhæve, at den kommunesammenlægning, der er tale om, absolut kan siges at opfylde de krav, der i øjeblikket anses for at være rimelige for en sådan sammenslutning. Dette gælder befolkningstal såvel som muligheden for at klare de opgaver af teknisk, undervisningsmæssig og administrativ karakter, den sammenlagte kom-

mune vil blive stillet over for. Dertil kommer, at der her er tale om to kommuner, der tidligere har været én kommunal enhed, og — hvad jeg for min part skønner må være af meget stor betydning i hele denne problemstilling — at beboerne i de to kommuner føler det naturligt at høre sammen i én kommune fremover.

Jeg vil godt spørge: har den højtærede indenrigsminister før dette afslag rådført sig med det i landkommunallovens § 35 hjemlede udvalg, eller er arbejdsudvalget i kommunallovskommissionen hørt?

Ministeren henviser i sit afslag til de to kommuner til, at ministeriet er af den opfattelse, at det bør tilstræbes, at bysamfund, der befolkningsmæssigt, økonomisk og erhvervsmæssigt udgør en enhed, også i kommunal henseende samles inden for samme enhed. Jeg synes, ministeren her forudiskonterer kommunallovskommissionens resultat, og jeg fristes til at spørge mig selv, ikke ministeren: er det ministerens hensigt ligesom at binde kommissionen i denne forbindelse? Ministeren administrerer i denne sag efter retningslinjer, der ikke er klarlagt i folketinget. Jeg skal ikke antyde, at ministeren ikke har hjemmel til den afgørelse, han har truffet; men jeg finder, at den er forkert, og jeg frygter, den vil betyde, at en rigtig udvikling på dette område vil blive sinket — ikke bare i Herfølge-Sædder, men også andre steder i landet, hvor denne afgørelse vil blive betragtet som et fingerpeg om, i hvor ringe grad ministeren og ministeriet agter frivillighedsprincippet i dette spørgsmål om det kommunale selvstyre, som alle er enige om er vældig afgørende.

Indenrigsministeren (*Hans Hækkerup*):

Det er rigtigt, at indenrigsministeriet den 19. november i år har afslået et andragende fra Sædder og Herfølge sogneråd om sammenlægning af de to kommuner, et andragende, som også var tiltrådt af de folkevalgte medlemmer i Præstø amtsråd.

Bag afslaget ligger dels en almindelig vurdering af mulighederne for etablering af en hensigtsmæssig kommuneinddeling i området, dels et hensyn til en anden folkevalgt forsamling, Køge byråd, hvis interesser ville blive gået meget nær ved den foreslåede kommunesammenlægning.

[Indenrigsministeren.]

Vi befinder os i øjeblikket i en forhåbentlig ret kortvarig overgangsperiode, inden folketinget får lejlighed til at tage stilling til principperne for en ny kommuneinddeling, men vi har vel alle et indtryk af den kurs, som kommissionens oplæg formentlig vil følge. Der er grund til at vente, at kommissionens forslag til en ny kommuneinddeling vil blive bygget op omkring følgende tre hovedprincipper:

For det første: kommunerne skal være af en vis mindstestørrelse, helst ikke under 5.000-6.000 indbyggere.

For det andet: kommunerne skal afgrænses i bedre harmoni med den befolkningsmæssige og erhvervsmæssige udvikling. Heri ligger specielt, at bysamfund, der fremtræder som en enhed, også bør administreres som en enhed.

For det tredje: der skal etableres nye amtskommuner, omfattende såvel sognekommunerne som købstæderne.

Vi er i øjeblikket vidne til et imponerende antal frivillige kommunesammenlægninger, men i ministeriet, hvor vi skal godkende hver enkelt sammenlægning, må det være vor opgave at vurdere, om de enkelte sammenlægninger tager hensyn til alle berettigede interesser. Jeg vil i denne forbindelse gerne sige, at der efter min mening ikke er den ønskelige frivillighed til stede, blot fordi to eller tre kommuner bliver enige om at lægge sig sammen, hvis der samtidig er andre kommuner, som mod deres vilje lukkes ude fra en sammenlægning, som det var rimeligt, de deltog i.

Jeg har i forskellige foredrag advaret kommunerne mod at deltage i sammenlægninger, der klart foregriber en naturlig udvikling, og som etableres i et forsøg på at undgå en sammenlægning med en nærliggende købstad.

Dette synspunkt svarer i øvrigt til den indstilling, som de folkevalgte medlemmer i Roskilde amtsråd har lagt for dagen ved behandlingen af et tilsvarende andragende om sammenlægning af de to nordlige forstadskommuner til Køge, Højelse og Ølsemagle kommuner. De sydlige og nordlige forstadskommuner er således nu blevet stillet ens.

Det er mit håb, at kommunerne omkring Køge nu vil være villige til sammen med byrådet at gøre et virkeligt forsøg på at finde

frem til en fornuftig løsning på de inddelingsproblemer, som trænger sig mere og mere på.

Holger Hansen: Jeg ville gerne have været i den situation, at jeg kunne have bragt den højtærede indenrigsminister en tak for svaret. Jeg synes ikke, jeg er det.

Jeg har et par bemærkninger mere og et tillægsspørgsmål til den højtærede minister.

Jeg vil gerne fremhæve — det vil jeg bede ministeren tage med i sin vurdering af den, håber jeg, fortsatte behandling af denne sag — at der jo ikke er tale om, at denne kommunesammenlægning vil gå Køge købstad for nær. Man har i sammenlægningsbetingelserne udtrykkeligt tilbudt Køge kommune endog meget store arealer, i hvert fald er det et meget stort antal hektar — jeg tror, det er omkring 420 ha. Man kan altså ikke sige, at denne kommunesammenlægning vil gå købstaden for nær. Jeg ved godt, at der er sket en nægtelse af en lignende sammenlægning nord for Køge, men vil blot fremhæve den forskel, at Roskilde amtsråd tog afstand fra denne sammenlægning, men i det foreliggende tilfælde gik Præstø amtsråds folkevalgte medlemmer enigt ind for en sådan sammenlægning; det må, synes jeg, også over for ministeren give en meget klar forskel.

Jeg vil altså opfordre ministeren til at studere forholdene omkring denne kommunesammenlægning nøjere og også at gøre det i marken. Jeg vil stille ministeren det tillægsspørgsmål, som indeholder en opfordring: vil ministeren tage initiativ til en forhandling mellem de kommuner, der her er tale om? Jeg forstod, at ministeren gerne så, at man i de omhandlede kommuner satte sig til rette og fik en forsvarlig løsning ud af det. Jeg stiller altså det direkte spørgsmål til ministeren: vil ministeren for sit eget vedkommende personligt tage et initiativ til et sådant møde, og vil ministeren gøre det meget snart? Tingene haster

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg er naturligvis bekendt med det tilbud som Herfølge sognekommune har givet Køge købstad, ligesom jeg kender det tilbud Højelse sognekommune har givet. Det har altså været med i overvejelserne.

Dernæst vil jeg gerne sige til det ærede

[Indenrigsministeren.]

medlem, at der fremkommer jo nu, har jeg forstået, en fornyet henvendelse til indenrigsministeriet fra de to sognekommuner via amtsrådet, og det kan altså give mig anledning til på ny at studere forholdene. Jeg ved ikke rigtigt, hvad det ærede medlem mener med at studere forholdene i marken; det ærede medlem ved, vi er opstillet i samme kreds, og når jeg skal møde det ærede medlem dér, skal jeg netop den vej, så jeg har haft lejlighed til at se, hvor både det ene og det andet ligger. Så spurgte det ærede medlem mig, om jeg vil tage snarligt initiativ til en forhandling mellem de interesserede kommuner. Hertil vil jeg gerne sige, at hvis jeg havde den mindste tro på, at et sådant initiativ kunne føre til en løsning, ville jeg naturligvis gøre det; det var min simple pligt. Og jeg føjer til, at hvis den henvendelse, jeg nu forventer at modtage, eller en anden henvendelse fra kommunerne i de berørte områder giver mig anledning dertil, vil jeg hellere end gerne søge at formidle en forhandling; men som det ligger i øjeblikket, så skarpt som situationen er tegnet op fra begge sider, anser jeg et initiativ fra min side for håbløst. Der må en tilkendegivelse til, før jeg kan påtage mig opgaven i den retning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Chr. Madsen* til arbejdsministeren:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give om mere beskæftigelse i det nordjyske område, efter at der nu er ført forhandlinger med borgmestre og ministerkolleger herom?“

Chr. Madsen: Siden jeg den 20. oktober år spurgte arbejdsministeren, hvad han ville gøre for at bekæmpe den stigende ledighed i Nordjylland, har der været talt og skrevet meget om dette problem. Men blader man gamle avisreferater igennem, finder man, at problemstillingen først i 50'erne var nøjagtig den samme som nu. Dengang skrev og talte man om uddybning af Hals Barre, en frihavn til området, flere uddannelsesinstitutioner, mere industri og dermed flere arbejdspladser til området,

udflytning af statsinstitutioner og en bedre egnsudviklingslov. Dette gentager sig altså nu midt i 60'erne, efter at landet har oplevet en periode med høje konjunkturer som aldrig før.

Det kunne se ud til, at der nu virkelig foregår noget. Embedsmænd fra forskellige ministerier har efter dagbladenes referater forhandlet med kommunalbestyrelser og amtsråd i Hjørring, Thisted og Ålborg amter, og efter ét referat siges det tydeligt, at der er fundet mere end arbejdsopgaver nok, ikke alene nok til at beskæftige de ledige, som findes, men også arbejde nok til mange år frem i tiden.

Der skulle altså efter disse referater at dømme være arbejder nok at sætte i gang. Det er altså ikke her, årsagen til ledigheden findes, men er arbejdsopgaverne detailprojekteret? Kan de sættes i gang pr. omgående, og kan der skaffes penge hertil? Det er nok dette sidste, det er mest galt med. Kreditstramningen er vel her gået for vidt. Der er et ofte anvendt slogan der siger, at vi skal lære at leve under en fuld beskæftigelses politik; men kreditstramningen angriber denne politik. Den højtærede arbejdsminister og den høje regering har mange gange erklæret, at kreditstramningen ikke ville forårsage ledighed, men derimod sikre den høje beskæftigelse. Nu skal arbejdsministeren ikke hænges op på Vorherres form for neddæmpning af aktiviteten ved frost og sne, men til trods for cirkulærer om vinterbyggeri kommer frost og sne altid bag på entreprenører og murermestre, og der kunne måske på dette område gøres noget mere. Hvilke planer har arbejdsministeren med hensyn til den højere beskæftigelse i ledighedsramte områder? Har forhandlingerne med amtsråd og kommuner givet resultater? Hvor langt er man kommet i overvejelserne om lempelser af kreditstramningen, så man f. eks. lemper i områder, der er ledighedsramte, før andre? Er der muligheder for gennem varierende afskrivningsregler at fremme udflytning af industri til området? Har området kapital nok? Er hovedbankerne indstillet på at yde lån til dette område i samme omfang som til hovedstadsområdet? Er bankbestyrelserne, der skal gå ind for lån til udvikling af området, frit stillet, eller er de afhængige

[Chr. Madsen.]

af interesse- og erhvervsorganisationer? Og hvorfor benyttes egnsudviklingsloven ikke i sit fulde omfang?

Jeg er klar over, at det er mange spørgsmål at rejse på én gang, men jeg er helt overbevist om, at i de forhandlinger, som arbejdsministeren selv har ført, og som hans embedsmænd har ført med repræsentanter for området, er alle disse spørgsmål for længst inddraget i diskussionen og forhandlingerne.

Må jeg i øvrigt tilføje: kan arbejdsministeren give nogle oplysninger om, hvor meget hold der er i de avisreferater, der for nogen tid siden meddelte, at Volvofabrikkerne og SKF-fabrikkerne i Sverige havde tanker om at opbygge filialer i det nordjyske område? I ét avisreferat nævnte man endda, at et af regeringens medlemmer havde haft føling med disse virksomheder; dog skal det tilføjes, at direktørerne for de svenske virksomheder selv har affivet planerne. Men jeg rejser spørgsmålet, fordi der måske nok var noget at hente også på dette felt. Har der været ført forhandlinger? Har man til hensigt at føre forhandlinger? Har man til hensigt at prøve sig frem og forespørge de rette steder, om der er muligheder for noget sådant?

Ja, nu venter jeg med spænding på, hvad den højtærede arbejdsminister kan sige hertil, og jeg ved, at der er mange andre, der gerne vil høre arbejdsministerens svar på spørgsmålet.

Formanden: Der er stillet så mange spørgsmål, at de helt sprænger et spørgsmålsrammer.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Ja, det vil være helt umuligt for mig at gå ind på alle de mange problemer, som er rejst.

Må jeg vedrørende det sidste spørgsmål i forbindelse med Volvofabrikkerne og anden svensk industri sige, at problemet er rejst, som det blev anført af det ærede medlem, og at det naturligvis vil blive diskuteret, også i det ministerudvalg, som nu er nedsat.

Må jeg i øvrigt føje til, at jeg her i tinget den 20. oktober i min besvarelse af det ærede medlems spørgsmål af 11. oktober om beskæftigelsesforholdene i Nordjylland

nævnte, at jeg allerede dengang havde indkaldt de ledende kommunalfolk i Ålborgområdet til en drøftelse af forholdene i dette område, og dette møde fandt sted den 3. november. Af drøftelserne fremgik det blandt andet, at hovedårsagen til de beskæftigelsesmæssige vanskeligheder navnlig måtte søges i den skæve erhvervs sammensætning i landsdelen. Og det ligger jo helt på linje med de betragtninger, som jeg gjorde gældende her i tinget den 20. oktober.

Jeg vil gerne sige, at problemerne har været indgående drøftet i regeringen, hvor det, som det vil være det ærede medlem bekendt, er vedtaget af nedsatte et særligt ministerudvalg med det formål at iværksætte de fornødne undersøgelser og tage de nødvendige initiativer. På ministerudvalgets første møde den 22. november drøftedes både de helt aktuelle spørgsmål om omgående igangsættelse af forskellige bygge- og anlægsarbejder og spørgsmålet om, på hvilken måde de mere langsigtede problemer bedst kunne løses.

For de tre nordjyske amter ligger det sådan, at forskelligt erhvervsbyggeri til et beløb af omkring 38 mill. kr. enten har opnået igangsætningstilladelse i de sidste uger eller meget hurtigt vil få det. Boligbyggeri og egentligt industrielt byggeri er som bekendt frit i det pågældende område.

Statshospitalet i Ålborg, som er et projekt til 30 mill. kr., har fået igangsættelsestilladelse. En for kort tid siden indsendt ansøgning om dispensation fra byggevedtægterne vil blive behandlet hurtigt, således at dette store byggeri kan komme i gang.

Herudover forelå en lang række ønsker fra kommuner i Nordjylland, hvor man var enig om, at det var nødvendigt med en drøftelse med de lokale myndigheder, før man i udvalget tog endelig stilling til de enkelte projekter. Det blev på mødet oplyst, at egnsudviklingsrådet har været i Nordjylland i de sidste uger, hvor man har forhandlet forskellige egnsudviklingsspørgsmål med 17 kommuner. Man har bl. a. forhandlet om opførelse af en række industrihuse i det nordjyske område, og i øvrigt vil spørgsmålet om en effektivisering af egnudviklingsloven og den indsats, som kan ydes i det nordjyske område, blive drøftet nærmere på det næste møde i ministerudvalget.

[Arbejdsministeren.]

Spørgsmålet om øget uddannelse af arbejdskraft vil bl. a. blive behandlet i uddannelsesrådet, og arbejdsformidlingsproblemerne vil blive taget op på den måde, at en repræsentant for arbejdsdirektoratet rejser op til Nordjylland for at undersøge alle disse spørgsmål nærmere.

Det blev i ministerudvalget vedtaget, at en repræsentant for henholdsvis arbejdsministeriet, boligministeriet, handelsministeriet og indenrigsministeriet allerede den 25. november rejste til Nordjylland for med amter og købstadkommuner at drøfte, dels hvilke projekter der trænger sig mest på, dels hvilke praktiske eller administrative hindringer der skal overvindes. Man vil herefter på det næste møde i udvalget behandle resultatet af disse drøftelser, og dette møde finder sted i morgen.

Jeg kan føje til, at der har været gennemført 4 dages forhandlinger med repræsentanter for samtlige amtskommuner, alle købstæder med en enkelt undtagelse og med ca. 75 sognekommuner i Nordjylland. Ministerudvalget får i dag — de embedsmænd, som har været deroppe, kom hjem i går — en rapport om mødernes forløb, og i morgen vil udvalget behandle det samlede materiale og tage stilling til, hvad der videre skal foretages.

Der er altså — det vil jeg gerne understrege — sat et omfattende arbejde i gang, et arbejde, som jeg tror på vil få stor betydning for det nordjyske område fremover.

Chr. Madsen: Selv om jeg fik en lille tilrettevisning af den højtærede formand, viser det sig jo alligevel, at den højtærede arbejdsminister var inde på næsten alle de spørgsmål, jeg rejste.

Jeg må takke for svaret, selv om der ikke er ret meget konkret deri. Der er altså det i det, at man stadig væk forhandler alle de spørgsmål, jeg har rejst, og det viser sig, at alle de spørgsmål, der rejses rundt omkring, bliver taget med i de løbende forhandlinger. Jeg kan da kun udtrykke håbet om, at disse forhandlinger giver et resultat inden ret lang tid. Arbejdsløsheden er stigende, og vi kommer antagelig tilbage til dette vigtige problem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Chr. R. Christensen* til landbrugsministeren:

„Hvornår agter ministeren i overensstemmelse med den i 1961 vedtagne lov at påbegynde opførelsen af en landbohøjskole på Fyn?“

Chr. R. Christensen: Når jeg rejser mit spørgsmål, er det i og for sig ikke, fordi jeg ikke nærer tillid til den højtærede landbrugsministers gode vilje, men det er, fordi der på anden måde er skabt utryghed om hele sagen vedrørende opførelsen af en landbohøjskole i Odense.

Der er snart gået 5 år, siden loven derom blev vedtaget, og der er intet sket på stedet, og de forberedelser, der er foretaget, forekommer mig i høj grad at have overvejelsernes præg. Samtidig har vi mødt uvilje fra den gamle skoles ledelse både ved lovens vedtagelse og siden, og nu er den kommet til offentligt udtryk ved en udtalelse af skolens rektor, professor Milthers, der siger, at spørgsmålet om bygning af en landbohøjskole i Odense vil blive taget op til overvejelse, og det endda til trods for, at der er vedtaget en lov herom i 1961. Også på anden måde siges, at der er skabt tvivl om, hvorvidt der skal bygges i Odense.

Det forekommer mig at være meget mærkelige udtalelser. Jeg skulle mene, at det måtte være en selvfølge, at den lov, der er vedtaget i det høje ting, også føres ud i livet, og at den ikke kan tilsidesættes af kræfter uden for tinget, heller ikke derved, at man trækker lovens gennemførelse i langdrag ud over rimelig tid. Dette har jeg gennem mit spørgsmål gerne villet give landbrugsministeren lejlighed til at bekræfte.

Noget andet er, at forholdene omkring hele denne sag har udviklet sig en del siden, og at det måske vil være rimeligt, at folketinget tog op til overvejelse, om loven skal føres ud i livet præcis på den måde, man dengang tænkte sig. Der er sket afgørende ændringer; først og fremmest opføres der nu et universitet i Odense med et medicinsk fakultet, og det er jo sådan, at den veterinære og den medicinske uddannelse er sideløbende indtil et vist stadium. Jeg kunne derfor tænke mig, at man gennem samarbejde mellem en fynsk landbohøjskole og det fynske universitet kunne opnå både be-

[Chr. R. Christensen.]

sparelser og forenkling af hele uddannelsen uden at forringe denne — ja, tværtimod.

Jeg tror, der er brug for udflytning, og her er vi jo i den situation, at vi har en grund med en særdeles ideel beliggenhed. Der er ikke mindst grund til udflytning af den veterinære afdeling, som har brug for at være i kontakt med forsøgsmaterialet, og som det derfor vil være nyttigt at have midt i landet. Jeg vil derfor yderligere spørge, om man ikke skulle overveje, om der er mulighed for at flytte hele den veterinære afdeling af landbohøjskolen til Odense.

Landbrugsministeren (Chr. Thomsen): I anledning af det ærede medlem hr. Chr. R. Christensens spørgsmål vil jeg gerne sige, at opbygning af en helt ny undervisningsanstalt, der skal danne rammen om studerendes og forskeres virksomhed gennem mange år ud i fremtiden, nødvendigvis må kræve store forberedelser, og sådanne er i vidt omfang foretaget.

Der er således af landbohøjskolen på Frederiksberg udarbejdet skitseplaner for opbygning af ny skole i Odense omfattende såvel veterinærstudiet som landbrugsstudiet. Det af planlægningsudvalget nedsatte arbejdsudvalg har den 26. oktober i år sendt planlægningsudvalget en redegørelse, hvorefter man i samråd med den kgl. veterinær- og landbohøjskoles veterinære fagråd har programmeret såvel et første- som andendelsstudium ved veterinæruddannelsen i Odense, og der er på normeringsloven for 1966-67 stillet forslag om oprettelse af 3 professorater, hvis indehavere sammen med de af undervisningsministeriet udnævnte professorer skal varetage undervisningen i grundvidenskaberne af såvel de medicinske studerende ved det kommende Odense universitet som af de veterinærstuderende i Odense.

Arbejdsudvalget har peget på, at undervisningen af veterinærstuderende eventuelt kan påbegyndes i de lokaler i Odense teknikum, der vil blive stillet til rådighed for de medicinstuderende, idet disse i de første år kun delvis vil optage lokalerne. Udvalget har derfor ment, at der skulle være en mulighed for at påbegynde undervisning af et begrænset antal veterinærstuderende i Odense, samtidig med at undervisningen af medicinere begynder, og så vidt jeg ved er det

tilsigtet, at dette skal ske den 1. september 1966.

Påbegyndelsen af undervisning af veterinærstuderende i Odense i midlertidige lokaler forudsætter imidlertid, at der snarest påbegyndes opførelse af de nødvendige bygninger til tredjedsstudiet — det vil sige ret omfattende klinikbygninger, der må stå færdige til brug i september 1969. Hvorvidt dette bliver muligt, kan ikke siges i dag. Jeg tvivler. Men jeg kan oplyse, at det efter henstilling fra Danske Arkitekters Landsforbund er regeringens hensigt, at undervisningsministeren i løbet af kort tid udsriver en nordisk idékonkurrence omfattende både universitetet i Odense og en veterinær- og landbohøjskole. Konkurrencen skal formentlig løbe over et halvt år, hvorefter de indkomne forslag skal bedømmes, så den eller de vindende arkitekter kan udpeges.

Som det ses, er der foretaget adskillige forarbejder, og man må nu afvente idékonkurrencens udfald, før man kan gå i gang med den egentlige detailprojektering.

På finanslovsforslaget for 1966-67 er der på landbrugsministeriets budget optaget en projekteringsbevilling på 1 mill. kr. Under arbejdet med Odensehøjskolen har arbejdsudvalget optaget en principiel drøftelse af betimeligheden af at udbygge og opføre veterinærklinikker ved den kgl. veterinær- og landbohøjskole på Frederiksberg, samtidig med at der opføres en veterinærskole i Odense, og har herved peget på følgende muligheder, der må vælges imellem. For det første: opbygning af to ens veterinærskoler med gennemførelse af linjedeling for henholdsvis klinikere og levnedsmiddelhygiejniskere begge steder. For det andet: opbygning af to veterinærskoler, hvor uddannelsen er ens for de første 10 semestre, hvorefter der sker en specialisering, således at den ene linje findes på Frederiksberg og den anden i Odense. For det tredje: opbygning af kun én veterinærskole beliggende ved Odense. Og endelig for det fjerde: udbygning og ombygning alene af veterinærskolen på Frederiksberg.

Om disse forslag har planlægningsudvalget ønsket at få en motiveret udtalelse fra den kgl. veterinær- og landbohøjskoles veterinære fagråd, inden sagen forelægges mig; men det er en selvfølge, at der ikke

[Landbrugsministeren.]

kan disponeres på anden måde end fastsat ved lov af 31. maj 1961. Når det ærede medlem hr. Chr. R. Christensen er inde på eventuelle ændringer af linjedelingen, må jeg gøre opmærksom på, at loven af 1961 forudsatte, at der var en veterinærskole 2 steder, henholdsvis på Frederiksberg og i Odense. Hvis det skal tages op til drøftelse, hvorvidt man skal nøjes med én veterinærskole — og jeg forstår, det ærede medlem hr. Chr. R. Christensen mener at den bør være i Odense — kan en sådan ændring og vedtagelse kun ske her i folketinget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Juul Madsen* til finansministeren:

„Vil ministeren ophæve loven om afgift ved ejerskifte af brugte motorkøretøjer?“

Juul Madsen: Da de nye bilafgifter indførtes i april, blev det foregrebet af en hamstringsbølge i marts. Normalt efterfølges en sådan bølge af en langsom stigning nogle måneder senere, men i stedet fulgte denne gang et nyt fald i juli, et fald, der i det væsentlige må skyldes brugtvognsafgiften, der blev indført den 15. juni.

Herefter ser man, at for månederne august, september, oktober og november er tallene for den månedlige omsætning af nye biler blevet liggende på et konstant meget lavt niveau, der vel ligger ca. en tredjedel under det normale.

I branchen havde man regnet med et salg på 105.000 personvogne i år, men man når kun op på 82.000. Det betyder, at den højtærede finansminister mister mellem 150 og 200 mill. kr. i registreringsafgift, medens han til gengæld får ca. 40 mill. kr. i brugtvognsafgift. Selv om en del af faldet i omsætningen af nye vogne skyldes eller kan skyldes de højere omsætningsafgifter, nærer ingen kyndige tvivl om, at den afgørende årsag er brugtvognsafgiften, og det drejer

sig altså om et provenutab, der er langt større end brugtvognsafgiftens provenu.

Når man således studerer omsætningen måned for måned, tyder alt på, at det sidste, skal vi sige fiskale indgreb i bilhandelen har haft den virkning, at den højtærede handelsminister nu er ved at udtørre en ellers så rigt svulmende skattekilde.

Mon ikke det ville være klogt, om den højtærede minister erkendte denne situation og tog skridt til at ophæve en lov, der er til stor gene for et betydningsfuldt erhverv og til ingen glæde for den højtærede finansminister selv.

Finansministeren (Henry Grünbaum): Denne lov, loven om afgift ved ejerskifte af brugte motorkøretøjer, har jo kun virket siden 15. juni i år, altså i godt 5 måneder, og det er derfor efter min mening alt for tidligt at vurdere virkningerne. Allerede ud fra dette synspunkt kan jeg ikke besvare det stillede spørgsmål bekræftende. Men i øvrigt er jeg slet ikke sikker på, at det ærede medlem med sit spørgsmål gør automobilhandelen en tjeneste. I alt fald i det korte løb er det ofte meget generende for en branche, at der spredes tvivl om en afgifts fortsatte eksistens. Det får jo simpelt hen kunderne til at holde sig tilbage, og omsætningen kan derved gå ned. Det synes jeg også man skal tænke på, når man nu stadig væk snakker om denne afgift.

Må jeg sige til det ærede medlem vedrørende udviklingen i afsætningen af nye biler, at vel er det rigtigt, at der var en nedgang, men der har dog været nogen opgang igen i de senere måneder. Hvis man i øvrigt tager hensyn til den meget stærke stigning, der var i marts måned, hvor salget jo gik helt op til 18.000 imod et normalt salg på omkring 7.000-7.500, og fordeler de 11.000 vogne, som dér blev købt ekstra, over de følgende måneder — det vil altså sige, at man skal lægge ca. 2.000 vogne til de følgende måneders tal — kommer man til et lidt andet billede. Så er man jo prak-

[Finansministeren.]

tisk taget i de senere måneder oppe på det normale salg.

Det er dog rigtigt, at der har været en tilbagegang, og det har også givet sig udslag i faldende indtægter for staten, men som det ser ud i øjeblikket, skulle man igen være oppe på et normalt salg.

Jeg vil slutte med at besvare spørgsmålet således, at jeg ikke har planer om at foreslå denne afgift ophævet.

Juul Madsen: Må jeg gøre den bemærkning til den højtærede finansminister, at ser man tallene for de sidste 5 måneder, så er det rigtigt, at i de 2 første måneder af de sidste 5 måneder var der en mindre omsætning end i de efterfølgende 3 måneder, men i de sidste 3 måneder har omsætningen ligget konstant på omkring 5.600, og der er intet, der tyder på, at vi inden for den nærmeste fremtid kan regne med en normal omsætning. I branchen mener man tværtimod, at meget tyder på, at omsætningen yderligere vil stagnere, og da det er evident for alle, der har beskæftiget sig med denne afgift, at den ikke har gavnet statens finanser, ikke har glædet den højtærede finansminister, men har skabt store vanskeligheder inden for bilbranchen, har jeg ment, det var berettiget at trække dette spørgsmål frem på et tidspunkt, hvor vi jo ved, at nye afgifter er i støbeskeen.

Jeg beklager ikke at kunne takke finansministeren for det svar, jeg fik. Jeg tror, det bliver nødvendigt at tage denne ting op til overvejelse i den nærmeste fremtid.

Finansministeren (Henry Grünbaum): Ja, jeg synes heller ikke, der med det ærede medlems nye bemærkninger er sagt noget, som i virkeligheden beviser noget som helst om, at denne afgift på de brugte vogne er årsagen til en nedgang i bilsalg. Det er rigtigt, at man kan konstatere en nedgang, men man må også tage hensyn til de tal, jeg nævnte før, og fordele den stærke stigning i marts lidt over de andre måneder.

I øvrigt må man jo heller ikke glemme, at kreditstramningen vel netop på et sådant område som salg af biler spiller en temmelig stor rolle. Jeg vil da selv tro, at det i første række er kreditstramningen, som har

gjort, at der er et lidt mindre bilsalg, end der har været tidligere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Hagen Hagensen* til finansministeren:

„Vil ministeren bekræfte, at en kapitalbindingskonto med fradrag inden for 2.500 kr. kan oprettes, selv om dertil benyttes binding af obligationer, der i størrelse og værdi overstiger grænsen for kapitalbinding?“

Hagen Hagensen: Det spørgsmål, jeg har stillet til den højtærede finansminister, taler sådan set for sig selv, og jeg skal blot føje til, at for mig at se er hverken lovens ordlyd, dens ånd eller mening en hindring for, at man kan binde obligationer, der i kursværdi og pålydende overstiger maksimumsbeløbet 2.500 kr. — mere skal der ikke gives fradrag for i den skattepligtige indkomst. Ordet „indskudsværdien“ i loven må kunne forstås — og forstås rimeligst — på denne måde. Denne fortolkning stemmer ikke med det cirkulære, som skattedepartementet har udsendt, men det er trods alt lovens ord, der må være gældende. Det kan for øvrigt kun være et gode, at der kapitalbindes så store beløb som muligt også i obligationer, og derfor beder jeg den højtærede finansminister bekræfte, at den opfattelse, jeg har, er rigtig.

Finansministeren (Henry Grünbaum): Efter renteforsikringslovens § 12, stk. 5, kan der i et indskudsår højst indskydes 2.500 kr. på hver kapitalbindingskonto. Når indskuddet består i obligationer, beregnes indskudsværdien på grundlag af disses kursværdi pr. 31. december i indskudsåret, dog højst deres pålydende. Som loven er formuleret, er der derefter ikke mulighed for at oprette en gyldig kapitalbindingskonto, hvis kursværdien af obligationerne overstiger 2.500 kr. Derimod er obligationernes pålydende ikke afgørende, så længe kursen ligger under pari.

Disse bestemmelser blev indsat ved den seneste revision af renteforsikringsloven, som fandt sted i sidste folketingsssamling. Bestemmelsen blev indsat under udvalgsbe-

[Finansministeren.]

handlingen efter forslag fra kredit- og hypotekforeningerne. Da obligationer som hovedregel findes i stykstørrelser helt ned til 100 kr., vil en skatteyder, som ønsker at oprette sin kapitalbindingskonto i obligationer, kunne udnytte de 2.500 kr. næsten fuldt ud. Jeg gør i øvrigt opmærksom på, at hvis man vil acceptere, at der indskydes obligationer til en indskudsværdi på over 2.500 kr., vil der opstå spørgsmål med hensyn til den indkomstbeskatning, der skal finde sted i tilfælde af udtræk i løbet af bindingsperioden; hvis man har indsat mere end 2.500 kr. og vil trække pengene ud, så kommer man altså til at betale indkomstskat af beløbet ud over de 2.500 kr., selv om man ikke heraf har fået en skattelettelse. Det er en af grundene til, at det er hovedreglen, at indskudsværdien ikke må overstige 2.500 kr.

Det må imidlertid erkendes, at reglen om, at der på en kapitalbindingskonto højst kan indskydes 2.500 kr., kan virke noget stiv, når det drejer sig netop om binding af obligationer. En skatteyder kan jo kun oprette én kapitalbindingskonto, og han kan derfor ikke supplere sit obligationsindskud med et kontant indskud, der bringer ham helt op på de 2.500 kr. Det er regeringens hensigt at fremsætte lovforslag om ændring af disse regler. Jeg har allerede — også inden dette spørgsmål blev rejst — bedt embedsmændene i skattedepartementet om at se på disse problemer og udforme forslag til en ændring af lovgivningen, således at man kan komme dette uheldige forhold til livs, som her er blevet påpeget. En sådan ændring kan imidlertid først få virkning fra og med skatteåret 1967-68.

Hagen Hagensen: Jeg takker den højtærede finansminister for svaret og kan oven i købet takke for et svar, der gik videre, end mit spørgsmål rakte, idet ministeren oplyste, at man ville ændre reglen, således at der kan oprettes mere end én kapitalbindingskonto, hvor der er tale om indskud både i pengemidler og i obligationer. Men jeg må have lov til at føje til, at jeg fortsat ikke kan forstå, at ordet „indskudsværdien“ fortolkes således, at obligationer ikke kan indskydes i større

størrelser, når den, der skal indskyde dem, ønsker at binde den større størrelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Møller* til statsministeren:

„Hvordan ser regeringen nu — efter at statsministeren har drøftet spørgsmålet med den engelske økonomiminister — på de af den engelske arbejderregering gennemførte indkomstpolitiske foranstaltninger?“

Poul Møller: Mit spørgsmål til statsministeren er udelukkende stillet, for at statsministeren kan få lejlighed til at besvare det spørgsmål, jeg stillede under åbningsdebatten, og som han ikke dengang mente at være i stand til at besvare, førend han havde været i London og drøftet dette spørgsmål bl. a. med den engelske økonomiminister. Jeg vil derfor gerne, hvis ikke den højtærede formand skulle have indvendinger imod det, vige pladsen for statsministeren med det samme.

Statsministeren (J. O. Krag): Det spørgsmål, det ærede medlem hr. Poul Møller rejser over for mig, drejer sig om, hvorledes jeg vil vurdere de af den engelske arbejderregering gennemførte indkomstpolitiske foranstaltninger. Det er jo rigtigt, at spørgsmålet blev rejst af det ærede medlem under åbningsdebatten, og at jeg da lovede at komme ind på det senere, når jeg havde haft lejlighed til at sætte mig nærmere ind i, hvad der egentlig er foretaget på disse områder i Storbritannien, og det har jeg haft lejlighed til for et par uger siden, hvor jeg bl. a. havde en længere drøftelse med den britiske økonomiminister, hr. George Brown, om disse forhold.

Nu tror jeg straks det skal siges, at spørgsmålet vist er lidt stort til at kunne udtømmes inden for spørgetidens rammer, og der er næppe heller tvivl om, at hele pris- og indkomstpolitikens problematik vil blive noget, vi får lejlighed til at vende tilbage til både i det kommende år og de kommende år. Jeg tror, at vi både i Danmark, i England og i andre lande, hvor man søger at finde frem til en indkomst- og prispolitik, vil finde, at det ikke er noget, der bygges op på

[Statsministeren.]

meget kort tid, og som så er færdigt; det er en problematik, vi kommer til at leve med, og hvor vi først efterhånden på basis af de erfaringer, der gøres, vil finde frem til noget forhåbentlig virkningsfuldt, levedygtigt og nyttigt.

Men jeg skal forsøge, så kort jeg kan det, at sige lidt om den britiske pris- og indkomstpolitik. Den har foreløbig gennemgået fire faser. Første fase var en fælleserklæring fra december i fjor, udsendt af regeringen efter aftale med begge arbejdsmarkedets parter, hvor man i ret almindelige vendinger søgte at fastsætte en målsætning for pris- og indkomstpolitikken. Anden fase kom i februar i år med udnævnelsen af et pris- og indkomstråd; til dette råd kan den britiske regering henvise enkeltspørgsmål om priser, lønninger og andre indkomster. I april udsendte man en hvidbog, der gav en meget omfattende forklaring om alle disse problemer; det var tredje fase. Fjerde fase blev, at regeringen søgte en ordening, hvorefter man ad frivillighedens vej kunne få fagbevægelsen til at give forhåndsmeddelelser til regeringen om forestående lønforhandlinger.

Her skal man erindre, at forholdene i England og Danmark er meget forskellige; vi har den væsentligste del, en meget stor part af lønforhandlingerne koncentreret inden for en 2-årig periode; overenskomsterne løber for en stor del parallelt 2 år ad gangen. Sådan er det ikke i Storbritannien. Der slutter man ustandselig nye overenskomster, man har stadig forhandlinger løbende, snart på ét område, snart på et andet. Derfor har man ikke samme koncentrerede overblik over de egentlige lønforhandlinger, som vi i hvert fald til en vis grad har i Danmark. Derfor var det væsentligt for regeringen at opnå fagbevægelsens tilsagn om, at man ville give regeringen forhåndsmeddelelser om forestående lønforhandlinger, som regeringen så kunne lade gå videre til pris- og lønnævnet.

På samme måde blev der udvalgt en lang række priser, omfattende ca. halvdelen af fødevareraktoren og en lang række industrielle nøglevarer. For disse varers vedkommende ønskede regeringen, at der inden for en vis frist skulle gives forhåndsmeddelelse om prisstigninger, som regeringen kunne lade gå videre til pris- og lønnævnet, hvor

man igen inden for en vis frist skulle behandle den, og i den tid måtte den påtænkte prisforhøjelse stilles i bero.

Femte fase i udviklingen af denne pris- og lønpolitik er ikke gennemført endnu. Den består i, at den britiske regering vil søge gennemført en lovgivning, så proceduren ikke længere bygger på frivillighed, men lægges ind i mere obligatoriske rammer.

Man kan altså sige, at den britiske pris- og indkomstpolitik er i sin allerførste begyndelse. Jeg tror, det ærede medlem vil være enig med mig i, at det er for tidligt at vurdere dens endelige virkning; og at foretage direkte sammenligninger med Danmark er næppe særlig frugtbart, idet danske forhold både med hensyn til priskontrol, monopoltilsyn, avancelovgivning og især med henblik på hele arbejdsmarkedets indretning er vidt forskellige fra de forudsætninger, der gør sig gældende i England.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Diderichsen* til statsministeren:

„Har statsministeren planer til imødegåelse af den omsiggribende bladdød?“

Diderichsen: Den beklagelige bladdød angår os alle. Den har siden 1945 ramt 76 danske dagblade eller ca. halvdelen af de dengang eksisterende aviser. Dødsklager har der også været at høre efter hvert dødsfald, nu sidst ved Aarhus Amtstidendes ophør, men som det ofte går ved dødsfald: den døde glemmes hurtigt, og klagerne forstummer. Bør det også ske, når bladdøden hænger? Jeg mener nej, og det er grunden til, at jeg har bedt den højtærede statsminister som pressens minister besvare et spørgsmål angående bladdøden: er der mulighed for, at regeringen vil give signal til, at begravelsen kan omsættes i praktisk og forebyggende handling? Det ville glæde mig, og jeg tror mange med mig, om den højtærede statsminister var i stand til at give et positivt svar.

Det er forståeligt, at en gysen overfalder mange, også i pressekredse, ved tanken om det, der kaldes for statsstøttet presse. Fremtoner uhyggelige gespenster som regeringspression over for aviserne med tilsvarende indskrænkning i pressens uafhængighed, og

[Diderichsen.]

ved vejs ende anes et endnu uhyggeligere spøgelse, den ensrettede, statsdirigerede presse. Men jeg tror, det er en forkert måde at se sagen på; det er at se spøgelse ved højlys dag. Trods alle vore mangler og fejl-greb har vi her i landet stærke frihedstraditioner på disse områder, frihedstraditioner, som hyldes med en sådan grundfæstet selv-følgelighed af befolkningen, at vi tør sige og med stolthed pege på, at vort folkestyre har bevist, at statsstøtte her hos os ikke er det samme som statsindflydelse. Det er nærliggende at henvise til vore skoler og andre kulturelle institutioner, som udfolder sig i fuld frihed på grundlag af tilskud fra det offentlige.

Det er netop i denne sammenhæng, vore aviser rettelig bør placeres. De udgør et livsvigtigt organ i vort folkestyres organisme ved at befordre den uundværlige meningsbrydning. Jo ypperligere og farverigere vor presses flora blomstrer, des mere er den os alle til gavn og glæde. Pressens frihed hører sammen med højskolars, friskolars, privatseminariers og andre kulturelle institutioners frihed, og hvor har man hørt klage over, at staten har benyttet sine tilskud til undervisning og oplysning af mange slags til åndelig pressen? Jeg kender i hvert fald ingen.

Pressens stilling er i vore dage helt anderledes end for et slægtled siden; årsagerne er mange og skal ikke her opremses. Så meget er givet, at en udvikling, som aviserne ikke har herredømmet over, har bragt de små dagblade i uforskyldte økonomiske vanskeligheder. Her må det da være en opgave for en aktuel kulturpolitik at give pressen sådanne økonomiske lempelser, at situationen i hvert fald rettes op. Der er allerede i forskellige blade fra sagkyndig side gjort opmærksom på en række former for lempelser, som kunne komme i betragtning. Det karakteristiske for dem er, at de i virkeligheden ikke betegner noget principielt nyt, men ligger i forlængelse af de lempelser, som dagbladene nyder i form af fritagelse for papirtolden på 2 pct. og statsafgiften på 20 øre pr. kg papir. Den foranstaltning, der åbenbart er lettest gennemførlig, er øget annoncering fra det offentliges side; en god idé ville det f. eks. være at bekendtgøre folketingets ugeplan.

Men der er adskillige videregående lempelser, som uden at true pressens selvstændighed måtte kunne gennemføres, f. eks. billige, langfristede lån til investeringer og rationalisering, øgede tilskud til uddannelse af journalister o. s. v. Det skal tilføjes, at jeg på ingen måde ønsker den svenske ordning eller noget i den retning indført her hos os.

Regering og folketing har over for de mindre dagblade efter min mening en vigtig forebyggende og opbyggende opgave at løse for pressens skyld og for samfundets skyld. Men da der sikkert kræves omhyggelige overvejelser, inden man skrider til handling, ville det allerede være en god begyndelse, om den højtærede statsminister i dag kunne gå så vidt som til at tilse sin medvirken eller i hvert fald give sin velsignelse til ned-sættelsen af en kommission, der kunne frem-lægge hensigtsmæssige forslag. For at understrege problemets nære sammenhæng med de andre sider af vort folkeoplysende arbejde og hele vort kulturliv ville efter min mening en bredt sammensat, men ikke for talstærk kommission være det rigtige. Jeg vil gerne spørge, om den højtærede statsminister bifalder en sådan tanke.

Statsministeren (*J. O. Krag*): Jeg kan være enig med det ærede medlem hr. Diderichsen i, at bladdøden angår os alle. Jeg tror ikke, at nogen, der nærer interesse for opinionsdannelsen, for folkestyrets virkemåde, kan afvise de problemer, det ærede medlem har fremdraget i sit spørgsmål her.

Bladdøden er jo ikke noget specielt dansk fænomen. Om den har grebet hårdere om sig i vort land end i andre, skal jeg ikke kunne sige. Det ærede medlem nævnedes nogle tal for bladdøden; jeg har en anden opgørelse her, som siger, at antallet af danske dagblade med egen redaktion i dag er næsten halveret i forhold til 1950. Det skulle altså være en halvering i løbet af 15 år, og det åbner jo ganske forkrækkelige perspektiver. Det er klart, at jo mere det tynder ud i antallet af selvstændige redaktioner inden for vor presse, des mere sker der en tendens til koncentration, sådan at nyhedsformidlingen og pressens indflydelse på opinionsdannelsen kommer på stadigt færre og færre hænder, en tendens, jeg ikke tror nogen har hverken ønsket eller til-

[Statsministeren.]

stræbt, og som ingen glæder sig over, men som jo er den uundgåelige konsekvens af den udvikling, der finder sted. Vil man have en talstærk og alsidig presse, må man altså tage dette problem op til behandling.

Det er rigtigt, at andre lande allerede har søgt at finde en løsning. Man har søgt at finde den i Sverige, og det er foreløbig resulteret i forslag om statsstøtte til de politiske partier med henblik på en videregivelse til pressen. Jeg har ikke, tror jeg, fra nogen side hørt dansk tilslutning til denne tanke, den har heller ikke fundet tilslutning fra den ærede spørger her i dag, og jeg er ganske enig, jeg tror ikke, det vil være en vej, der egner sig for danske forhold.

Det ærede medlem nævnedes en række andre muligheder, således statsstøtte gennem en videregående annoncering angående statens forskellige anliggender end den, der finder sted i dag, eller lån til pressen på favorable vilkår; det er jo givet, at med den tekniske revolution, der også finder sted inden for presseverdenen, er investeringer et meget vigtigt punkt. Endelig nævnedes det ærede medlem hele uddannelsesproblemet for pressens medarbejdere, hvor journalisthøjskolen, som er et resultat af samvirke mellem pressen selv og staten, jo allerede er nået et langt stykke frem.

Jeg er enig i, at der kan være behov for en omhyggelig overvejelse af alle disse ting, og når det ærede medlem nævner spørgsmålet om et udvalg eller en kommission, skal jeg ikke på nogen måde stille mig afvisende, men jeg vil i og for sig tro, at det vil være sundest, at initiativet til noget sådant kom fra pressen selv. Det er mig bekendt, at Københavns Redaktørforening har bedt De danske Dagblades Fællesrepræsentation tage spørgsmålet op til overvejelse, og jeg tror, jeg vil svare det ærede medlem på den måde, at hvis der fra fællesrepræsentationen kommer en henvendelse til regeringen f. eks. om en sådan dybtgående undersøgelse af et udvalg eller en kommission med en sammensætning på en bredere basis, som det ærede medlem antydede det, ja, så vil vi fra regeringens side være åbne og positivt indstillede.

Diderichsen: Jeg vil gerne takke den højtærede statsminister for det forstående og

positive svar. Jeg forstår udmærket godt den betragtning, at det vil være nyttigt og formålstjenligt, hvis pressens egne organer tog sagen op til drøftelse og der så kunne ske videre i sagen.

Må jeg blot lige føje til med hensyn til tallene, at jeg tror, mine tal omtrent er de samme som statsministerens, bare over en lidt længere årrække, men det kommer ud på det samme; ca. halvdelen af de dengang eksisterende blade er afgået ved døden.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Svend Haugaard* til udenrigsministeren:

„Vil Danmark som en støtte for forhandlingsmuligheder i Vietnam anmode USA om at indstille bombningen i Syd- og Nordvietnam?“

Svend Haugaard: Naturligvis er jeg forberedt på, når jeg nu har spurgt, om Danmark som en støtte for forhandlingsmulighederne i Vietnam vil anmode USA om at indstille bombningen i såvel Syd- som Nordvietnam, at jeg da som svar vil få, at det ikke er Danmark, der bestemmer Amerikas udenrigspolitik. Jeg har hørt det svar før, men det tilfredsstiller mig altså ikke. Jeg tror da, at det må være sådan, at selv USA må tage et vist hensyn til en verdensopinion og også tage hensyn til, at et andet NATO-medlem kommer med sådanne henstillinger, og jeg synes også, man har set, at den amerikanske udenrigsminister var stærkt interesseret i at fremhæve, at der stod en 60-70 lande bag ved, positivt bag ved de amerikanske militæraktioner og herved underforstået de udstrakte luftangreb. Jeg mener, at der dog må være i hvert fald en minimal mulighed for, at en klar henstilling vil gøre indtryk både i Amerika samt i flere af de lande, som Dean Rusk lidt for frimodigt, synes jeg, regnede med i sin verdensopinion.

Det er muligt, at jeg også får det som svar, at Amerika ikke kan være i tvivl om det danske standpunkt. Men undertiden er jeg i tvivl om, at vi overhovedet har noget i det spørgsmål. Det er meget muligt, at vi sådan i det stille har gjort visse forestillinger over for USA. Jeg vil absolut gerne tro det. Jeg har i hvert fald hørt, at vi har givet udtryk for vore bekymringer. Men jeg synes, det var bedre, hvis man sagde det

[Svend Haugaard.]

så højt, at eventuelle andre nationer også kunne høre det og eventuelt få lyst til at følge det op, og jeg tror, det da ville gøre et større indtryk i USA.

Jeg er klar over, at man ikke til enhver tid kan opnå et godt resultat ved at blande sig i den slags ting, men jeg tror, tiden i øjeblikket er gunstig. Ifølge et Reutertelegram den 17. ds. har Nordvietnams regering rettet en opfordring til, hvad de kalder alle fredselskende nationer og det amerikanske folk om at øge bestræbelserne for at bringe Vietnamkrigen til ophør. Samtidig har USA gentaget erklæringen om, at USA er villig til at forhandle uden forhåndsbetingelser. Og så har de i øvrigt måttet indrømme, at der foreligger mindst to tidligere tilbud fra Nordvietnam om at forhandle også uden betingelser. I øvrigt interesserer det mig en del at få at vide, hvad den højtærede statsminister, som vel skal svare her i dag, har at sige til denne oplysning. Vi har to to gange her i det høje ting ved tidligere spørgsmål om Vietnam fået at vide, at USA vil forhandle, men de andre vil det ikke.

I går sagde den amerikanske forsvarsminister ved sin hjemkomst fra et besøg i Vietnam, at de 10 måneders bombing havde ikke haft den tilsigtede virkning. Så kunne man jo håbe på, at man vil tage fat med andre midler, men det ser desværre ud til, at man drager den slutning, at så må man tage fat med at bombe endnu stærkere. Jeg tror, det er helt, helt afgørende, at vi fra dansk side — også fra alle sider — gør, hvad der er menneskeligt muligt både for at skåne befolkningen og for at hindre en udvidelse af krigen, og det er det, jeg henstiller at vi fra dansk side gør.

Statsministeren (J. O. Krag): Det er ofte nok sagt, at den danske regerings standpunkt er, at en løsning i Vietnamkonflikten hverken bør søges ad militær vej eller ved en ensidig amerikansk tilbagetrækning, men kun kan findes i forhandlinger uden forhåndsbetingelser — forhandlinger, der tager deres udgangspunkt i Genèveaftalerne af 1954, og forhandlinger, hvori alle interesserede parter, altså også Vietcong, må deltage.

På linje med denne danske opfattelse rettede de nordiske udenrigsministre på deres møde i Oslo den 19. og 20. august i år

en henstilling til konfliktens parter om at mødes ved forhandlingsbordet uden forhåndsbetingelser fra nogen af siderne og om at undgå skridt, som kan indebære en udvidelse af konflikten. Dette var altså en udtalelse rettet til konfliktens parter fra de nordiske udenrigsministre og fremsat i år.

Den danske udenrigsminister beskæftigede sig med dette spørgsmål under sit indlæg i generaldebatten på plenarforsamlingen i De Forenede Nationer, og han sagde dér at han troede, man skulle anvende en fremgangsmåde parallel med den, der var blevet anvendt ved standsningen af den indisk-pakistanske konflikt — en slags totrinsfremgangsmåde — sådan at man først skaber våbenhvilen og derefter indleder forhandlingerne. Det var altså igen et dansk standpunkt, der her kom til udtryk: at den fremgangsmåde, der bragte krigen mellem Indien og Pakistan til standsning, også kunne tjene som mønster for løsning af problemerne i Vietnam.

En våbenhvile i Sydvietnam må selvsagt forudsætte, at alle parter indstiller kamphandlingerne. Skulle der vise sig tegn på forhandlingsvilje, anser jeg det ikke for usandsynligt, at USA vil være parat til også at suspendere luftaktiviteten i Nordvietnam.

Svend Haugaard: Ja, jeg siger da tak for svaret, selv om jeg ikke synes, det var helt fyldestgørende. Det er rigtigt — og det glæder mig da — at der åbenbart er sket lidt mere, end vi her får at vide, ved en tidligere lejlighed. Det er jo så genialt indrettet, at hvad udenrigsministeren siger i De Forenede Nationer, må vi i reglen søge oplysning om i udenlandske blade, for det får vi ikke noget tilstillet om her. Det er naturligvis klart, at jeg kan tilslutte mig det, der er sagt dengang.

Men når man er stærkt interesseret i det, og når man fremhæver, at der først må være våbenhvile og derefter forhandling, vil jeg spørge, om man da ikke fra dansk side kan tage et initiativ. Jeg hører, at der er et af de østlige lande, der er heldigt stillet over for Kina, som måske tager et initiativ; men jeg vil tro, at vi er ret heldigt stillet over for begge parter, og derfor vil jeg spørge, om man ikke har overvejet direkte fra dansk

[Svend Haugaard.]

eller nordisk side at vedtage ikke bare en henstilling til parterne, men direkte at tage et initiativ til at tilvejebringe en forhandling.

Statsministeren (*J. O. Krag*): Når man ser på hele det brogede og på sin vis ulykkelige udviklingsforløb omkring Vietnamkonflikten, tror jeg, der er én ting, man kommer til at gøre sig helt klart, nemlig at det ikke er forhandlingsinitiativer, det har skortet på. Jeg tror, det ærede medlem erindrer den britiske premierministers gentagne forsøg på direkte mæglingsaktion, der begyndte med, at han sendte sin forhenværende udenrigsminister på en rejse gennem områderne i et forsøg på direkte at appellere til begge parter på højeste sted uden at opnå at slå igennem med det. Harold Wilson gjorde også et andet forsøg, som var virkelig storstilet, men som der desværre heller ikke kom noget ud af — det kom ikke engang i gang. Det var, da han på Commonwealthkonferencen søgte at sammensætte en fredsstiftende eller forhandlingsgangsættende delegation, som rummede Commonwealthrepræsentanter for begge de relevante afskygninger, og som kunne gå så vidt, at den også ville rumme medlemmer med det ene ben i den peking-kommunistiske lejr — altså et virkelig konstruktivt og velafbalanceret fredsinstitut med støtte fra en lang række lande fra flere verdensdele. Delegationen kom ikke engang afsted.

Vi ved, at der nu er rygter om et fredsinstitut fra Rumænien. Det er som så ofte i disse ting lidt svært at få helt håndgribeligt fat på, hvad det drejer sig om; men det er jo givet, at Rumænien blandt de kommunistiske lande indtager noget af en særstilling ved tilsyneladende at være ret frit stillet i forhold til Moskva og ved at være uafhængig af, men på en venskabelig fod med Peking, samtidig med at Rumænien også plejer forhandling med de vestlige lande, deriblandt USA.

Måske kan der komme noget ud af det; men forsøger man nærmere at konkretisere, hvad der sker, ender man med nogle avisforlydender og nogle ganske enkelte udtalelser fra den rumænske statsminister og udenrigsminister, uden at det konkrete initiativ

ligger klart på bordet. Jeg tror faktisk ikke, at det, der behøves, er yderligere initiativer. Vi har endog hørt, at rygter om, at andre vestlige lande skulle tage initiativer, nærmest er endt med, at parterne frabad sig mere konfusion omkring sagen, end der allerede var.

Det, der behøves, er — måske fra begge parter, måske mere fra den ene part end fra den anden — en sindelagsændring. Jeg har set disse gentagne forlydender om, at der i fjor under præsidentvalgekampen skulle være kommet et forhandlingstilbud fra Hanoi igennem FNs generalsekretær. Heller ikke det ved vi mere om, end hvad der oplyses gennem pressen; det er lidt svævende, hvad dette forhandlingstilbud egentlig er gået ud på.

Hvis der virkelig fra Nordvietnams side kom et reelt tilbud eller en accept af den amerikanske præsidents ønsker om forhandling, tror jeg, forhandlinger kunne komme i gang, og så tror jeg, at krigshandlingerne kunne blive standset, mens forhandlingerne stod på. Det er dette sindelagskifte fra Nordvietnams side, vi mangler. Før dette har fundet sted, tror jeg ikke, at et dansk eller nordisk initiativ ud over, hvad der allerede er sagt så klart og tydeligt dels i De Forenede Nationer, dels på det nordiske udenrigsministermøde, vil kunne hjælpe denne ulykkelige konflikt ind i en ny fase.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Knud Østergaard* til boligministeren:

„Vil ministeren oplyse, hvor mange af ministeriets embedsmænd der modtager honorar som tilsynsførende ved de sociale boligselskaber, og hvor store beløb det drejer sig om?“

Knud Østergaard: I dagbladet B. T. fra fredag den 26. november findes en artikel om en bygmesters forhandling med en kontorchef i boligministeriet. Efter forhandlingen siger bygmesteren — jeg beder om tilfaldelse til at citere —:

„Han var helt umulig. Til sidst måtte jeg gå. I forværelset spurgte sekretæren, hvad der var i vejen. Jeg forklarede. Hun svarede: „Åh, det er naturligt. Han er jo tilsynsførende i et socialt byggesel-

[Knud Østergaard.]

skab og får 6.000 kr. om året for det.“

B. T. har konstateret påstanden om, at kontorchefen er tilsynsførende. Den er korrekt.

Bygmesteren fortsætter:

„Jeg sagde så, at jeg derefter kun ville forhandle med hans foresatte. Det gjorde jeg, indtil jeg fik at vide, at denne oppebar 10.000 kr. i sin egenskab af tilsynsførende i et andet socialt boligforetagende.“

Mit spørgsmål til den højtærede minister er affødt af den her citerede udtalelse.

Jeg beder imidlertid den højtærede minister forstå, at der med mit spørgsmål ikke er skygge af anklage mod ministeriets embedsmænd for magtmisbrug eller for i afgørelserne at tage en stilling, som har relation til betalt virksomhed uden for ministeriet. Den danske embedsstand — også boligministeriets — er etisk og moralsk af særdeles høj karakter. Det, jeg beklager, er, at der eksisterer forhold som de her omtalte, som ved deres fremstilling i dagspressen kan nedsætte centralmagtens omdømme hos den danske offentlighed. Det er hverken folketing, regering eller embedsmænd tjent med.

Jeg beder derfor den højtærede minister give underretning om, hvor mange embedsmænd der modtager honorar som tilsynsførende for de sociale boligselskaber, og hvor meget det samlede beløb drejer sig om.

Boligministeren (Kaj Andresen): Må jeg indledningsvis sige, at jeg glæder mig over det ærede medlems udtalelser om embedsmændene og hans opfattelse af dem. Jeg deler helt denne opfattelse.

Som baggrund for besvarelsen af spørgsmålet mener jeg det vil være rigtigt at give en orientering om ordningen med tilsynsførende ved det sociale byggeri.

Denne ordning blev i sin nuværende skikkelse gennemført ved byggestøtteleven af 1946, der indeholder hjemmel til, at boligministeren ved sociale boligforetagen-

der kan beskikke tilsynsførende, der på det offentlige vegne kontrollerer foretagendernes forhold. Det er også i selve loven foreskrevet, at vederlag til de tilsynsførende betales af foretagendet. Ved ministeriets beskikkelse af tilsynsførende har man bl. a. lagt vægt på, at de pågældende i kraft af deres stilling har den fornødne indsigt og autoritet i administrative forhold. De tilsynsførende i hovedstadsområdet er tjenestemænd i centraladministrationen, herunder navnlig boligministeriet, medens de tilsynsførende ude i landet er udpeget blandt amtmænd, dommere, politimestre, amtsforvaltere eller disses fuldmægtige.

Efter en forespørgelsesdebat i folketinget den 16. april 1959 om forskellige forhold inden for det statsstøttede byggeri nedsattes i sommeren 1959 et udvalg, der også skulle beskæftige sig med de tilsynsførendes forhold. Udvalget havde departementschef Hugo Engmann som formand, og byggeriets parter og de kommunale organisationer var repræsenteret deri.

I udvalgets betænkning om administrationsudgifter i statstøttet boligbyggeri, der blev afgivet i februar 1962, udtales det, at det offentlige tilsyn med de sociale boligforetagender er rimeligt begrundet. Udvalget fandt det hensigtsmæssigt, at ministeriet har udpeget de tilsynsførende blandt stats-tjenestemænd med fornøden juridisk, økonomisk og administrativ uddannelse, ligesom udvalget efter nøjere at have gennemgået hele spørgsmålet ikke fandt grundlag for at kritisere, at også boligministeriets tjenestemænd varetager hverv som tilsynsførende.

Udvalget pegede i denne forbindelse bl. a. på, at der inden for andre områder af statsadministrationen praktiseres ordninger af lignende art.

Vedrørende vederlagene til de tilsynsførende fremsatte udvalget kritik af den tidligere ordning, hvorefter vederlagene blev udbetalt direkte fra det enkelte foretagende til de tilsynsførende. Udvalget foreslog derfor i stedet en ordning, hvorefter de sociale boligforetagender indbetaler en

[Boligministeren.]

tilsynsafgift til staten, der af denne pulje udbetaler honorarer til de tilsynsførende. Vedrørende størrelsen af honorarerne foreslog udvalget, at disse blev fastsat efter tilsynets omfang til otte forskellige honorarsatser fra 600 kr. til 3.900 kr. årligt med sædvanlige honorartillæg. Den af udvalget foreslåede ordning blev godkendt af lønningsrådet, og folketingets finansudvalg tiltrådte den 12. december 1962 ordningen, som derefter hvert år har været medtaget på de årlige finanslove.

Der findes for tiden 78 tilsynsførende fordelt over hele landet. Af disse tilsynsførende er 19 tjenestemænd i boligministeriet, og de vederlag, som disse tjenestemænd får, varierer efter omfanget af deres tilsynsvirksomhed i overensstemmelse med den honorarordning, jeg har omtalt. De højeste vederlag udgør således 3.900 kr. årligt plus sædvanligt honorartillæg og de laveste 600 kr. årligt plus tillæg. Ordningen medfører samlede udgifter til honorarer til tilsynsførende hele landet over på for tiden ca. 400.000 kr. årligt. Dette beløb dækkes af afgifter fra de sociale boligforetagender.

Knud Østergaard: Jeg håber, at ministeren ved den ændring af det sociale boligbyggeris status, som kan imødeses, vil tage anledning til at ændre de nævnte uheldige forhold.

Jeg takker ministeren for svaret, og jeg takker navnlig ministeren for den undertone i svaret, som jeg opfatter således, at vi ikke er uenige i dette spørgsmål. Hvis jeg har den rette opfattelse i så henseende, har jeg jo ikke stillet mit spørgsmål forgæves.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Herlöv Larsen* til kirkeministeren:

„Vil ministeren søge gennemført, at kandidatlister opstillet af de politiske partier ved kommende menighedsrådsvalg kan få samme bogstavbetegnelse, som partierne har ved folketings- og kommunalvalg?“

Herlöv Larsen: Inden for det sidste par uger har der været afholdt menighedsrådsvalg ud over landet. Der har ved menighedsrådsvalgene været en tydelig tendens til

afholdelse af flere og flere rigtige valg, selv om fredsvalgene stadig er i flertal. Personlig mener jeg, at man bør styrke den tendens, der er til at afholde rigtige valg. Når ca. 98 pct. af befolkningen er medlem af folkekirken, bør man være interesseret i, at menighedsrådene virkelig bliver folkevalgte råd. Jeg er klar over, at menighedsrådsvalgene ikke opfattes som politiske valg, hvilket den lave stemmeprøcent jo understreger. Trods dette får kandidatlisterne samme bogstavbetegnelse som ved folketings- og kommunevalg, blot med den forskel, at det ved menighedsrådsvalgene er tidspunktet for indlevering af lister, der er afgørende for, hvilken bogstavbetegnelse de enkelte lister får, således at den først indleverede liste får bogstavet A, den næste bogstavet B o. s. v. Dette kan indebære, at f. eks. en liste indleveret af venstre får bogstavbetegnelsen A, en liste indleveret af socialdemokratiet bogstavbetegnelsen D o. s. v. Der kan herved opstå mulighed for fejl stemmeafgivning, og jeg har haft ikke så få henvendelser herom, idet vælgerne ofte opfatter det således, at de ved de politiske valg gældende bogstavbetegnelser er permanente og altså gældende også ved menighedsrådsvalgene.

Jeg vil derfor spørge den højtærede kirkeminister: vil ministeren søge gennemført, at kandidatlister opstillet af de politiske partier ved kommende menighedsrådsvalg kan få samme bogstavbetegnelse, som partierne har ved folketings- og kommunevalg? Skulle dette ikke være muligt, vil jeg gerne bede ministeren undersøge muligheden for anvendelse af andre betegnelser, eventuelt nummerering, ved kommende menighedsrådsvalg.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Jeg er ganske klar over, at der har været nogen konfusion omkring menighedsrådsvalgene, selv om man jo i og for sig burde kunne forudsætte, at folk vidste, hvad de gik hen og stemte på; men jeg kan jo da ikke andet end synes, at den hyggelige tendens til at stemme på liste A, der har gjort sig gældende, kan være nok så letforståelig, men ikke er særlig nyttig, når den ikke indeholder, hvad man tror. Jeg kom i øvrigt i den forbindelse til at tænke på en lille hændelse ved folketingsvalget i 1943; det er jo

[Kirkeministeren.]

meget sjældent, man tillader sig at fortælle en lille historie herinde, men det synes jeg der bør være tid til. Der var stort oprør i en lille landsby i Jylland, fordi der var afgivet en stemme på det nationalsocialistiske parti, og alle folk gik og skulede til hinanden i flere dage, indtil man opdagede, at det drejede sig om en gammel kone, der syntes, at det var da så pænt at være både national og social på samme tid.

Jeg mener imidlertid ikke, at kandidat-lister ved menighedsrådsvalg opstillet af de politiske partier skal have samme bogstavbetegnelse som partiernes lister ved kommune- og folketingsvalg. Jeg tror alligevel, det ville lægge lidt for meget politisk slør over menighedsrådsvalgene. Vi har allerede i ministeriet gjort op med os selv, at det er en dårlig ordning med bogstavbetegnelser, og vi har besluttet ved næste menighedsrådsvalg at se bort fra de hidtil anvendte betegnelser, A, B, C o. s. v., og i stedet for benævne listerne nr. 1, nr. 2, nr. 3 efter den orden, i hvilken de er indleveret.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om overformynderiet.

(Lovforslaget (nr. 79) findes i tillæg A. sp. 985, fremsættelsen i tidenden sp. 1641).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 3, 4 og 5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om anbringelse af umyndiges midler m. v.

(Lovforslaget (nr. 80) findes i tillæg A. sp. 1001, fremsættelsen i tidenden sp. 1641).

Første behandling af forslag til lov om ændring i arveloven.

(Lovforslaget (nr. 81) findes i tillæg A. sp. 983, fremsættelsen i tidenden sp. 1641).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i myndighedsloven.

(Lovforslaget (nr. 82) findes i tillæg A. sp. 1011, fremsættelsen i tidenden sp. 1641).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Poul Dalsager: Det her foreliggende kompleks af lovforslag har til hensigt at ændre den nugældende lov om overformynderiet, hvis virksomhed den højtærede justitsminister søger væsentligt indskrænket.

Grunden er den, at overformynderiet i de senere år har haft stigende økonomiske vanskeligheder, således at man i dag må konstatere, at overformynderiets passiver overstiger aktiverne, og at en fortsat drift efter de nugældende bestemmelser efter alt at dømme vil forværre denne tilstand af faktisk insolvens.

Komplekset består af forslag til lov om overformynderiet, om ændringer i lov om anbringelse af umyndiges midler, om ændring i arveloven og om ændringer i myndighedsloven. Som baggrund for lovforslagene foreligger en udvalgsbetænkning, som for få dage siden er omdelt her i det høje ting. Udvalget blev nedsat for at undersøge, hvilke foranstaltninger der kan gennemføres for at sætte overformynderiet i stand til at yde den samme rente af de forvarede midler, som andre pengeinstitutter har ydet, og at forsøge at finde ud af, hvordan der kan skabes en bedre økonomi i overformynderiets drift. Endvidere blev udvalget anmodet om at undersøge mulighederne for total nedlæggelse af overformynderiet og henvisning af de opgaver, overformynderiet varetager, til andre offentlige og private institutioner.

Der er jo historisk tradition for i det danske samfund, at man i lovgivningen går meget vidt for at sikre umyndiges midler og ejendom og i det hele taget varetage deres økonomiske interesser. Det kan man se, når det drejer sig om umyndiges adgang til at købe på afbetaling, umyndiges adgang til gældsstiftelse, kautionsforpligtelse o. s. v., og jeg tror, der i almindelighed vil være enighed om, at en sådan beskyttelse skal opretholdes i fuldt omfang. Derfor kan det vel egentlig forbavse, at man i så mange år har